

Regeringens proposition

1980/81:18

med förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) m. m.;

beslutad den 11 september 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

CARL AXEL PETRI

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i den nya sekretesslag som träder i kraft den 1 januari 1981. Huvudsakligen rör det sig om en anpassning av sekretesslagen till nyttillkommen lagstiftning. Vissa följdändringar i andra lagar föreslås också. Lagändringarna avses träda i kraft samtidigt med den nya sekretesslagen.

1 Förslag till Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)

dels att 6 kap. 1 §, 7 kap. 9 §, 8 kap. 2, 9 och 12 §§, 9 kap. 1, 9 och 20 §§, 16 kap. 1 § samt punkterna 1 och 3 övergångsbestämmelserna skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 9 kap. 21 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

Sekretess gäller i myndighets affärsverksamhet för uppgift om myndighetens affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att någon som driver likartad rörelse gynnas på myndighetens bekostnad om uppgiften röjs. Under motsvarande förutsättning gäller sekretess hos myndighet för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos bolag, förening, samfällighet eller stiftelse som driver affärsverksamhet och vari det allmänna genom myndigheten utövar ett bestämmande inflytande.

Har uppgift, för vilken sekretess gäller enligt första stycket, lämnats till annan myndighet, gäller sekretessen också där. Sekretessen gäller dock inte, om uppgiften ingår i beslut av den mottagande myndigheten.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

För den vars anställning hos myndigheten har upphört gäller förbudet enligt första stycket att röja eller utnyttja uppgift endast i den utsträckning som följer av 3 § andra stycket lagen (1931:152) med vissa bestämmelser om illojal konkurrens.

7 kap.

9 §

Sekretess gäller inom det obligatoriska skolväsendet och i gymnasieskolan för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om enskilda personliga förhållanden hos psykolog eller kurator, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller på samma område dels i skolans elevvårdande verksamhet i övrigt för uppgift om enskilda personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av elev eller om skiljande av elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast, om det kan antas att den

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i elevvårdsärende eller i annat ärende som nu har nämnts.

Sekretess gäller inom utbildningsväsendet i övrigt för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om enskilda personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller studievägledare, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller i sådan verksamhet för studie- och yrkesorientering som skolstyrelse bedriver för att stödja ungdomar under arton år, som efter att ha slutat grundskolan inte genomgår utbildning eller har arbete. Sekretessen gäller för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

8 kap.

2 §

Sekretess gäller i ärende om arbetsskadeförsäkring för uppgift om enskilda affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Under samma förutsättning gäller sekretess för sådan uppgift i ärende enligt lagstiftning om arbetsmiljön, om reglering av arbetstid eller om arbetstillstånd för utlänning. Såvitt avser ärende enligt lagstiftning om arbetsmiljön kan regeringen för särskilt fall förordna om undantag från sekretessen i fråga om uppgift som nu har nämnts, om den finner det vara av vikt att uppgiften lämnas.

Sekretess gäller i ärende om arbetsskadeförsäkring eller *delpensionsförsäkring* för uppgift om enskilda affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Under samma förutsättning gäller sekretess för sådan uppgift i ärende enligt lagstiftning om arbetsmiljön, om reglering av arbetstid eller om arbetstillstånd för utlänning. Såvitt avser ärende enligt lagstiftning om arbetsmiljön kan regeringen för särskilt fall förordna om undantag från sekretessen i fråga om uppgift som nu har nämnts, om den finner det vara av vikt att uppgiften lämnas.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Sekretess gäller hos myndighet för uppgift som avser provning, bestämning av egenskaper eller myckenhet, värdering, vetenskaplig, teknisk, ekonomisk eller statistisk undersökning eller annat sådant uppdrag som myndigheten utför för enskilds räkning, om det måste antas att uppdraget har lämnats under förutsättning att uppgiften inte röjs. Regeringen kan för särskilt fall förordna om undantag från sekretessen, om den finner det vara av vikt att uppgiften lämnas.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Hos högskoleenhet gäller sekretessen dock i högst tio år och hos statens skeppsprovninganstalt i högst femtio år.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Hos högskoleenhet gäller sekretessen dock i högst tio år. Hos statens skeppsprovninganstalt och patent- och registreringsverket gäller sekretessen i högst femtio år.

12 §

Sekretess gäller i myndighets verksamhet avseende hälso- eller sjukvård för sådan uppgift om viss varus tillverkning eller innehåll, som har lämnats till myndigheten för att användas som upplysning om eller underlag för behandling eller annan liknande åtgärd, om det kan antas att tillverkaren eller försäljaren lider skada om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som består i etisk bedömning av biomedicinska forskningsprojekt innefattande försök på människa, för uppgift om enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

9 kap.

1 §

Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Uppgift hos tullverket får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. För uppgift i mål hos domstol gäller sekretessen endast om det kan antas att den enskilde

Nuvarande lydelse

lider skada eller men om uppgiften röjs. Har uppgiften erhållits från annan myndighet och är den sekretessbelagd där, gäller dock denna sekretess hos domstolen, om uppgiften saknar betydelse i målet.

Med skatt avses i detta kapitel skatt på inkomst eller förmögenhet samt omsättningsskatt, tull och annan indirekt skatt. Med skatt jämställs arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift samt skatte- och avgiftstillägg och förseningsavgift. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt jämställs verksamhet som avser bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Sekretessen gäller inte beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs, såvida inte beslutet meddelas i ärende om

1. förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga,
2. befrielse från tillämpning av bestämmelserna om beräkning av skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av aktier och liknande egendom i samband med strukturrationalisering,
3. rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för avsättning till särskild nyanskaffningsfond,
4. rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för kostnad för exportkredit.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarandet vid beskattning.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarandet vid beskattning *eller om skatteregistret.*

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

9 §

Sekretess gäller hos allmän advokatbyrå i ärende om rättsligt biträde

1. för uppgift som det kan antas att den rättssökande har förutsatt skall bli behandlad förtroligt,
2. för uppgift i övrigt om någons personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att han lider skada eller men om uppgiften röjs.

Motsvarande sekretess gäller hos notarius publicus i verksamhet som enligt lag eller annan författning ankommer på honom.

Motsvarande sekretess gäller hos notarius publicus i verksamhet som enligt lag eller annan författning ankommer på honom. *Sekretessen gäller inte uppgift om protest av växel eller check.*

20 §

Sekretess gäller hos domstol i mål om tillämpningen av lagen

Sekretess gäller hos domstol i mål om tillämpningen av lagen (1974:12)

Nuvarande lydelse

(1976:580) om medbestämmande i arbetslivet och i mål om kollektivavtal för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs.

Föreslagen lydelse

om anställningsskydd, lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, 7, 8, 11 och 13 kap. lagen (1976:600) om offentlig anställning och 2-5 och 8 §§ lagen (1979:118) om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet samt i mål om kollektivavtal för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

21 §

Sekretess gäller i ärende hos jämställdhetsombudsmannen eller jämställdhetsnämnden enligt lagstiftningen om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

16 kap.

1 §

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2 samt 5 § 1 och 2 samma förordning. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 3 tryckfrihetsförordningen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

3. denna lag enligt

3. denna lag enligt

Nuvarande lydelse

8 kap. 9, 12, 13 eller 15 §

Föreslagen lydelse

8 kap. 9 §, 12 § första stycket, 13 § eller 15 §

1. Denna lag¹ träder i kraft den 1 januari 1981.

3. Innehåller den nya lagen hänvisning till viss lagstiftning och har denna lagstiftning trätt i stället för äldre lagstiftning, skall hänvisningen avse även den äldre lagstiftningen.

1. Denna lag¹ träder i kraft den 1 januari 1981. *Inom den kommunala socialtjänsten tillämpas dock bestämmelserna i 15 kap. 1 och 2 §§ först efter ingången av år 1982.*

Under år 1981 skall hänvisningen i 7 kap. 4 § tredje stycket till lagstiftningen om socialtjänst och om vård av unga utan samtycke avse barnavårdslagen (1960:97), lagen (1954:579) om nykterhetsvård, lagen (1956:2) om socialhjälp, lagen (1976:381) om barnomsorg och lagen (1936:56) om socialregister. Föreskrifterna i bestämmelsen angående socialnämnd skall under samma tid avse barnavårdsnämnd, nykterhetsnämnd och socialnämnd eller social centralnämnd och social distriktsnämnd.

Utan hinder av sekretessen enligt 7 kap. 4 § får uppgift under år 1981 lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lagen om socialregister.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ SFS 1980:100.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1931:152) med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1931:152) med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens

dels att 12 § skall upphöra att gälla,

dels att 3 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

I näringsverksamhet anställd person, som under den tid, tjänstavtalet är gällande, i avsikt att bereda sig eller annan fördel eller att göra skada, obehörigen använder sig av eller yppar fabrikationssätt, anordning, affärsförhållande eller annat, varom han under samma tid erhållit kännedom och som han vet utgöra en arbetsgivarens yrkeshemlighet, straffes med dagsböter eller med fängelse i högst ett år; ersätte ock uppkommen skada.

Lag samma vare, om någon i annat fall, i avsikt varom i första stycket förmäles, obehörigen använder sig av eller giver annan del av ritning, mönster, modell, schablon eller dylik teknisk förebild, som han för utförande av arbete eller eljest för affärsändamål fått sig anförtrodd.

I fråga om den som är anställd hos det allmänna tillämpas bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100) i stället för första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1942:246.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1936:56) om socialregister

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1936:56) om socialregister skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

I 5 § omförmälda myndigheter, styrelser, nämnder, bolag och kassor ävensom kommunalt organ, som i annan kommun för socialregister, äro berättigade att efter framställning erhålla för sin verksamhet erforderliga uppgifter från registret beträffande viss angiven person. Sådan rätt tillkommer ock riksbanken och dess ordsombud vid behandlingen av frågor rörande statliga bosättningslån.

För vetenskaplig eller därmed jämförlig undersökning må uppgifter från socialregister utlämnas till enskild, såvida trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till men för enskild. Fråga om utlämnande prövas av socialstyrelsen. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1977:1033.

4 Förslag till Lag om ändring i lagen (1954:579) om nykterhetsvård

Härigenom föreskrivs att 64 § lagen (1954:579) om nykterhetsvård skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

64 §¹

Då undersökning eller annan åtgärd enligt denna lag vidtages, bör noga tillses att den som åtgärden avser icke utsättes för allmän uppmärksamhet eller onödigtvis störes i lovlig verksamhet.

Den som är eller varit verksam inom samhällets nykterhetsvård må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam vid en sådan vårdanstalt som avses i 40 § och som drivs av någon annan än staten, landstingskommun eller kommun får inte obehörigen röja vad han därvid har erfarit om enskildas personliga förhållanden. Bestämmelser om tystnadsplikt i det allmännas verksamhet finns i sekretesslagen (1980:100).

Alla handlingar i förekommande ärenden skola så förvaras, att de icke äro tillgängliga för obehöriga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1975:703.

5 Förslag till Lag om ändring i lagen (1956:2) om socialhjälp

Härigenom föreskrivs att 64 § lagen (1956:2) om socialhjälp skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

64 §¹

Den som är eller varit verksam vid behandlingen av frågor enligt denna lag må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden.

Alla handlingar i förekommande ärenden skola så förvaras, att de icke äro tillgängliga för obehöriga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1975:704.

6 Förslag till Lag om ändring i barnavårdslagen (1960:97)

Härigenom föreskrivs att 91 § barnavårdslagen (1960:97) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

91 §¹

Den som är eller varit verksam inom samhällets barnavård må ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållanden.

Alla handlingar i förekommande mål och ärenden skola så förvaras, att de icke äro tillgängliga för obehöriga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1975:713.

7 Förslag till Lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1965:94) om polisregister m. m.¹

dels att i 8 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",

dels att 10 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §²

Den som *i sin tjänst eller* med stöd av denna lag fått del av uppgift ur polisregister om annans personliga förhållanden får *icke* obehörigen *yppa* vad han sålunda erfarit.

Den som med stöd av denna lag *har* fått del av uppgift ur polisregister om annans personliga förhållanden får *inte* obehörigen *röja* vad han sålunda *har* erfarit.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse av 8 § 1970:642.

² Senaste lydelse 1975:721.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I fråga om *annan författning* än lag gäller att 4–9 §§ *ej äger tillämpning* på författning

1. som på grund av *lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar* *ej* får lämnas ut till envar eller

2. som endast reglerar statlig myndighets inre förhållanden eller förhållandet mellan statliga myndigheter inbördes, förutsatt att författningen *ej* innehåller något som kan vara av väsentligt intresse för utomstående eller för berörda arbetstagares eller uppdragstagares rättsställning.

Regeringen får föreskriva att *lokal trafikföreskrift* *ej* behöver kungöras på sätt som sägs i 9 §.

I fråga om *andra författningar* än lagar gäller att 4–9 §§ *inte tillämpas* på *en* författning

1. som på grund av *sekretesslagen (1980:100)* *inte* får lämnas ut till envar eller

2. som endast reglerar *en* statlig myndighets inre förhållanden eller förhållandet mellan statliga myndigheter inbördes, förutsatt att författningen *inte* innehåller något som kan vara av väsentligt intresse för utomstående eller för berörda arbetstagares eller uppdragstagares rättsställning.

Regeringen får föreskriva att *lokala trafikföreskrifter* *inte* behöver kungöras på *det* sätt som *anges* i 9 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1978:238.

9 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1979:1118) om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1979:1118) om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet¹

dels att 22 § skall upphöra att gälla,

dels att 11 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Mål om tillämpning av 2-5 och 8 §§ handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Därvid anses som arbetstagare även arbetssökande och som arbetsgivare även den hos vilken någon har sökt arbete. Detsamma gäller vid tillämpning i en tvist om 2-5 och 8 §§ av reglerna om tvisteförhandling i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

I en sådan tvist får jämställdhetsombudsmannen föra talan för en enskild arbetstagare eller en arbetssökande, om den enskilde medger det och om ombudsmannen finner att en dom i tvisten är betydelsefull för rättstillämpningen. Sådan talan förs vid arbetsdomstolen. När en arbetstagarorganisation har rätt att föra talan för den enskilde enligt 4 kap. 5 § lagen om rättegången i arbetstvister, får dock jämställdhetsombudsmannen föra talan endast om organisationen inte gör det. Vad som i den lagen föreskrivs om den enskildes ställning i rättegången, tillämpas även när ombudsmannen för talan.

I mål om tillämpning av 2-5 och 8 §§ kan domstolen utöver vad som i övrigt gäller förordna att förhandling skall hållas inom stängda dörrar, i den mån det kan antas att offentlighet skulle medföra risk för väsentlig skada för part eller annan genom yppande av affärs-, drift- eller därmed jämförligt förhållande hos företag eller organisation eller av enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Lagen omtryckt 1980:412.

10 Förslag till Lag om ändring i utlänningslagen (1980:376)

Härigenom föreskrivs att 45 § utlänningslagen (1980:376) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

45 §

I ärenden hos länsrätten om utvisning enligt 43 § skall hållas muntlig förhandling som avses i 9 § förvaltningsprocesslagen (1971:291), om utlänningen begär det. Länsrätten skall i god tid innan den beslutar om utvisning underrätta utlänningen om hans rätt att begära muntlig förhandling.

Vid muntlig förhandling hos en förvaltningsdomstol i utvisningsärenden tillämpas bestämmelserna om allmänt ombud och förfarandet i 58 och 59 §§ samt 60 § första stycket. I fråga om ersättning till allmänt ombud och tolk tillämpas bestämmelserna i 61 § tredje stycket och 62 §. *Domstolen får besluta att förhandlingen skall hållas inom stängda dörrar, även om detta inte följer av 16 § förvaltningsprocesslagen (1971:291).*

Vid muntlig förhandling hos en förvaltningsdomstol i utvisningsärenden tillämpas bestämmelserna om allmänt ombud och förfarandet i 58 och 59 §§ samt 60 § första stycket. I fråga om ersättning till allmänt ombud och tolk tillämpas bestämmelserna i 61 § tredje stycket och 62 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1980-09-11

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Petri

Proposition med förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) m. m.

1 Inledning

Riksdagen har under våren 1980 antagit en ny sekretesslag (prop. 1979/80:2, KU 1979/80:37, rskr 1979/80:179, SFS 1980:100). Den nya lagen träder i kraft den 1 januari 1981. Den ersätter då dels nuvarande bestämmelser om hemliga handlingar i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (1937 års sekretesslag), dels i princip alla nu gällande tystnadspliktsföreskrifter för offentliga funktionärer. Den nya lagstiftningen innebär alltså en enhetlig reglering av handlingssekretess och tystnadsplikt i det allmännas verksamhet.

Den nya sekretesslagen medför en omfattande följdlagstiftning. Samtidigt med den nya lagen har riksdagen beslutat följdändringar i fyra lagar, bl. a. rättegångsbalken (RB) och förvaltningsprocesslagen (1971:291). Ändringarna (SFS 1980:101–104) innebär en ny reglering av möjligheterna att hålla domstolsförhandlingar inom stängda dörrar (s. k. förhandlingssekretess).

Följdändringar i ett hundratal lagar har beslutats av riksdagen senare under våren 1980 (prop. 1979/80:80, KU 1979/80:45, rskr 1979/80:269, SFS 1980:158–257). Huvuddelen av dessa följdändringar innebär att hittillsvarande bestämmelser om tystnadsplikt för offentliga funktionärer upphör att gälla den 1 januari 1981. Föreskrifter om tystnadsplikt som riktar sig både till offentliga funktionärer och till enskilda har ändrats så att de efter nämnda dag kommer att avse endast enskilda. Andra lagändringar innebär att vissa bestämmelser om förhandlingssekretess i andra lagar än RB och förvaltningsprocesslagen upphävs, eftersom de ersätts av den nya regleringen.

I prop. 1979/80:80 (s. 48) aviserade jag att det är nödvändigt med

ytterligare följdlagstiftning till den nya sekretesslagen. Det gäller dels ändringar i själva sekretesslagen, dels ändringar i andra lagar. Vissa av de frågor som jag berörde i prop. 1979/80:80 bör tas upp i förevarande sammanhang. Samtidigt bör behandlas också några frågor som inte nämndes i propositionen. Huvudsakligen rör det sig om en anpassning av bestämmelser i den nya sekretesslagen till nyttillkommen lagstiftning. De nya bestämmelserna bör träda i kraft samtidigt med sekretesslagen.

Av de frågor som berördes i prop. 1979/80:80 och som inte tas upp här behandlas vissa på annat håll. En anpassning av tystnadspliktsföreskrifterna i kreditupplysningslagen (1973:1173) och inkassolagen (1974:182) till den nya sekretesslagen föreslås i prop. 1980/81:10. Följdlagstiftning som berör bl. a. lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. föreslås i en lagrådsremiss som har beslutats den 28 augusti 1980. Vidare övervägs enligt vad jag har inhämtat inom budgetdepartementet följdändringar i skattelagstiftningen med anledning av den nya sekretesslagen. Här kan också erinras om att brottsförebyggande rådet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att inom ramen för översynen av lagstiftningen mot den organiserade och den ekonomiska brottsligheten se över bestämmelserna om informationsutbyte och anmälningsskyldighet mellan myndigheter.

Vissa frågor bör f. n. inte föranleda lagstiftning. Jag återkommer strax till dem.

Den nya sekretesslagen påkallar även ändringar på förordningsnivå. Regeringen har den 19 juni 1980 beslutat om en sekretessförordning (SFS 1980:657). Vidare kommer under hösten de tystnadspliktsbestämmelser som nu förekommer i föreskrifter som har meddelats av regeringen och som innebär förbud att röja eller utnyttja vad någon har erfarit i allmän tjänst eller under utövande av tjänsteplikt att upphävas eller ändras så att tystnadsplikt inte längre föreskrivs. Regeringen har också bemyndigat förvaltningsmyndigheterna och kommunerna att upphäva eller ändra föreskrifter om tystnadsplikt som har beslutats av dessa (SFS 1980:659).

De lagförslag som tas upp i detta ärende är sådana att de enligt första meningen i 8 kap. 18 § andra stycket regeringsformen (omtryckt 1979:933) bör granskas av lagrådet. De här förordade ändringarna i den nya sekretesslagen har dock i allt väsentligt karaktären av en anpassning av bestämmelserna i lagen till annan lagstiftning, huvudsakligen nyttillkommen sådan inom olika förvaltningsområden. De berör inte heller de delar av sekretesslagen över vilka lagrådet företrädesvis hördes (1 och 12–15 kap., se prop. 1979/80:2 del A s. 406). Övriga lagförslag utgör följdändringar av närmast lagteknisk karaktär av samma slag som de som lades fram i prop. 1979/80:80 och över vilka lagrådets yttrande inte inhämtades. Lagrådets yttrande över de här framlagda förslagen kan därför anses sakna betydelse på grund av lagstiftningsfrågornas beskaffenhet och kan alltså, med stöd av andra meningen i nämnda lagrum i regeringsformen, underlåtas.

2 Vissa särskilda frågor

2.1 Registrerads insyn i vissa register

Enligt 7 kap. 17 § sekretesslagen gäller sekretess i sådan verksamhet som avser förande av eller uttag ur allmänt kriminalregister eller polisregister för uppgifter som har tillförts registret. Om utlämnande av sådana uppgifter gäller vad som är föreskrivet i lag om de register som nu har nämnts och i förordning som har stöd i sådan lag. Föreskrifterna i 14 kap. sekretesslagen – bland dem den paragraf vari anges att sekretess till skydd för en enskild inte gäller i förhållande till honom själv (4 §) – gäller inte i fråga om sekretessen enligt 7 kap. 17 §. De lagar som denna paragraf hänvisar till är lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister och lagen (1965:94) om polisregister m. m. De bestämmelser i dessa båda lagar som rör utlämnande av uppgifter till enskilda innebär att en person som är registrerad i något av de register som avses i lagarna bara i särskilda undantagsfall har möjlighet att få del av uppgifter om sig själv.

Frågan om en utvidgad rätt för den registrerade att få ta del av registeruppgifter om sig själv har diskuterats under förarbetena till sekretesslagen. Föredragande statsrådet uttalade (prop. 1979/80:2 del A s. 214) att det under följdlagstiftningsarbetet fick övervägas om det borde införas en föreskrift i registerlagarna som skulle innebära att den registrerade hade rätt att ta del av registeruppgifter om sig själv på ett sådant sätt att han inte skulle komma att förfoga över något bevis om registrets innehåll. För min del erinrade jag om detta uttalande i prop. 1979/80:80 (s. 48) och förklarade att den fråga det här gällde krävde närmare utredning om vilken lösning som skulle väljas och vilka praktiska och ekonomiska konsekvenser lösningen skulle få för polisväsendet. Jag var därför inte beredd att då lägga fram något förslag om ändring i de två lagarna.

Frågan om den registrerades insyns rätt har därefter diskuterats i en promemoria, som upprättats inom justitiedepartementet (dnr 301-80). I promemorian föreslogs ändringar i kriminal- och polisregisterlagarna. Förslagen gick ut på att den enskilde skulle ha rätt att ta del av sådana uppgifter om sig själv som hemlighölls av hänsyn till den enskildes egna intressen. Uppgifter som var hemliga av andra skäl skulle däremot inte få göras tillgängliga för honom. Rätten till insyn innebar dock inte någon rätt för den enskilde att få något bevis om registreringsinnehållet. Bakom denna ståndpunkt låg farhågor för att en möjlighet att få registerutdrag skulle komma att utnyttjas av arbetsgivare till att kräva anställningssökande på strafflöshetsintyg. Eftersom den enskilde inte skulle få tillgång till något registerutdrag, måste han enligt promemoriaförslaget infinna sig på en polisstation för att på stället ta del av uppgifterna på en bildskärm eller genom läsning av en utskrift.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av rikspolisstyrelsen, datainspektionen och samarbetsorganet (Ju 1968:59) för rättsväsendets

informationssystem (SARI). Av remissutfallet framgår att en lösning enligt promemorians förslag är förenad med åtskilliga praktiska och tekniska problem. Bl. a. måste dataterminaler finnas placerade på sådant sätt att allmänheten på lämplig plats i polisens lokaler kan läsa bildskärmstext eller datorutskrift. Eftersom dessa lokaler f. n. inte är lämpade för det ändamålet, måste de i stor utsträckning byggas om, bl. a. för att den enskilde skall kunna ta del av uppgifter om sig själv utan risk för insyn från andra personer. Därtill kommer att det är svårt att med någon grad av säkerhet beräkna vilken personal och andra resurser som kan komma att krävas, om reformen genomförs.

Enligt min mening talar åtskilliga skäl för att den registrerade ges rätt att ta del av registeruppgifter om sig själv när allmänna intressen inte är berörda. Grundsatserna bakom bestämmelserna i 14 kap. 4 § sekretesslagen om den enskildes rätt att förfoga över sekretess som gäller i hans intresse och i 10 § datalagen (1973:289) om den registrerades rätt att få underrättelse om innehållet i personuppgift som ingår i ett personregister gör sig otvivelaktigt gällande också i fråga om kriminal- och polisregistren. Som emellertid framgår av remissutfallet är frågan förenad med åtskilliga praktiska och tekniska problem. Vidare är det svårt att överblicka de ekonomiska konsekvenserna av den lösning som förordats i promemorian. Frågan kräver därför enligt min mening ytterligare utredning. Jag är därför inte beredd att nu lägga fram något förslag på denna punkt men avser att återkomma i frågan. Polisregisterlagen bör emellertid anpassas till den nya sekretesslagen, se avsnitt 4.7.

2.2 Utvidgning av besvärsrätten

Om en myndighet avslår en enskilds begäran om att få ta del av en allmän handling eller lämnar ut en allmän handling med ett förbehåll, som inskränker sökandens rätt att yppa dess innehåll eller annars förfoga över den, får sökanden enligt 2 kap. 15 § tryckfrihetsförordningen föra talan mot beslutet. Från denna huvudregel finns vissa undantag, bl. a. i fråga om riksdagens och regeringens beslut i saken. I 15 kap. 7 § sekretesslagen finns närmare bestämmelser om vilken myndighet som är besvärinstans. I regel är kammarrätten första och regeringsrätten andra besvärinstans. Enligt 15 kap. 8 § samma lag får talan också i allmänhet föras mot ett beslut varigenom en myndighet har avslagit en annan myndighets begäran att få ta del av en handling. I paragrafen anges vidare hos vilken myndighet sådana besvär skall anföras. Däremot föreligger f. n. inte någon besvärsrätt för den som anser sig bli lidande av ett beslut om att en allmän handling skall lämnas ut, vare sig denne är en enskild eller en myndighet.

Televerket har i en skrivelse den 7 februari 1980 ifrågasatt om inte besvärsrätten bör utvidgas. Verket har pekat på det fallet att en myndighet avslår en enskilds begäran att få ta del av en allmän handling och att

kammarrätten sedan ändrar beslutet och bestämmer att handlingen skall lämnas ut. Verket menar att myndigheten i ett sådant fall bör ha rätt att föra talan i regeringsrätten mot kammarrättens beslut.

En utvidgning av fullföljdrätten på sätt televerket har förordat förutsätter ändringar i tryckfrihetsförordningens regler om allmänna handlingars offentlighet. När de nuvarande bestämmelserna i grundlagen tillkom diskuterades också klagorättens omfattning (prop. 1975/76:160 s. 202 ff). Därvid intogs den ståndpunkten att den som ansåg sig bli lidande på att en allmän handling lämnas ut inte borde ges rätt att överklaga utlämnandebeslutet. Bl. a. åberopades det skälet att en sådan utvidgning av klagorätten skulle kunna äventyra vad som ofta har avgörande betydelse när offentlighetsprincipen skall tillämpas, nämligen att prövningen sker snabbt. Med hänsyn till den ståndpunkt som sålunda intogs i grundlagstiftningsärendet anser jag att det inte nu bör komma i fråga att göra en sådan utvidgning av klagorätten som den som televerket har diskuterat i sin skrivelse.

2.3 Utvidgning av statistiksekretessen

I 9 kap. 4 § sekretesslagen finns bestämmelser om sekretess i sådan särskild verksamhet hos myndigheterna som avser framställning av statistik. Sekretessen skyddar uppgifter som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Enligt huvudregeln är sekretessen absolut. Fyra undantag finns dock från regeln om absolut sekretess. Undantagen avser uppgifter i företagsregister, uppgifter som rör avlidna, uppgifter som behövs för forskningsändamål och uppgifter som inte genom namn m. m. är direkt hänförliga till den enskilde. För dessa fall gäller ett omvänt skaderekvisit, dvs. uppgifterna får lämnas ut, om det står klart att de kan röjas utan att den som uppgifterna rör eller någon honom närstående lider skada eller men.

Enligt 1 kap. 3 § sekretesslagen gäller sekretess också i förhållandet myndigheter emellan. Konflikten mellan sekretessbestämmelserna och föreskrifter, som ålägger en myndighet eller dess offentliga funktionärer skyldighet att tillhandahålla en annan myndighet uppgifter, har vid tillkomsten av sekretesslagen lösts så att uppgiftsskyldigheten har getts försteg framför sekretessen (14 kap. 1 § sekretesslagen).

Till nu avsedda föreskrifter om uppgiftsskyldighet hör reglerna i 36–40 kap. RB om rätt för domstolar att få tillgång till bevisning i rättegångar (prop. 1979/80:2 del A s. 399). Innebörden i denna reglering blir alltså att sekretessen viker för t. ex. vittnesplikten. Vittnesplikten gäller emellertid inte obegränsad. I 36 kap. 5 § RB anges sålunda fall där det är förbjudet att höra vittnen angående uppgifter av visst slag. Bl. a. är en domstols möjligheter att få tillgång till uppgifter som omfattas av utrikes- och försvarssekretessen begränsade (se SFS 1980:101). Någon liknande begränsning finns inte i fråga om uppgifter som omfattas av den s. k. statistiksekre-

tessen enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen. Här gäller alltså vittnesplikten fullt ut. En domstols rätt att förordna att allmänna handlingar, som kan antas ha betydelse som bevis, skall tillhandahållas domstolen eller förundersökningsmyndigheten regleras på motsvarande sätt i 38 kap. 8 § RB (jfr 23 kap. 14 § RB). Allmänna handlingar, som innehåller uppgifter som omfattas av statistiksekretessen, undantas alltså inte från denna s. k. editionsplikt.

Med anledning av att sistnämnda förhållande hade kritiserats i en motion uttalade riksdagen i samband med att den antog sekretesslagen att möjligheterna att ytterligare inskränka domstolarnas rätt att förordna om utlämnande av allmänna handlingar inte kunde göras utan närmare överväganden (KU 1979/80:37 s. 35). Frågan om en sådan utvidgning har därefter övervägts inom justitiedepartementet.

För egen del vill jag först erinra om att frågan om förhållandet mellan statistiksekretessen, å ena sidan, och bl. a. vittnes- och editionsplikten enligt RB, å andra sidan, behandlades under förarbetena till den nya sekretesslagen. I den departementspromemoria (Ds Ju 1977:11) som lag till grund för prop. 1979/80:2 föreslogs att det i 36 kap. 5 § RB föreskrivna förbudet mot vittnesförhör i vissa fall skulle utvidgas till att avse också uppgifter som omfattades av statistiksekretessen. I mål angående särskilt allvarliga brott eller när det förelåg ett samtycke till förhöret av den som skyddades av sekretessen skulle dock sådana uppgifter få lämnas. I promemorian föreslogs vidare att skyldigheten för myndigheterna att tillhandahålla en domstol allmänna handlingar som kunde antas ha betydelse som bevis skulle regleras på motsvarande sätt. Det innebar att editionsplikten skulle vara begränsad i fråga om handlingar som innehöll uppgifter som omfattades av statistiksekretessen.

Under remissbehandlingen av promemorian tog statistiska centralbyrån i sitt yttrande upp frågan om förhållandet mellan statistiksekretessen och den föreslagna utvidgningen av förbudet mot vittnesförhör (prop. 1979/80:2 del B. s. 558 f). I yttrandet hävdades att förbudet borde gälla också i de mål angående särskilt allvarliga brott där enligt promemorian vittnesförhör skulle vara tillåtet.

I prop. 1979/80:2 uttalade föredragande statsrådet (del A s. 399) att den avvägning mellan intresset av sekretess och det motstående intresset av att domstolarna fick tillgång till bevisning som hade gjorts i RB i huvudsak var tillfredsställande till sin sakliga innebörd. Det saknades därför skäl att i det då aktuella sammanhanget göra annat än de jämkningar som var nödvändiga med anledning av de nya reglerna om sekretess i offentlig verksamhet. Ett liknande uttalande gjordes i fråga om editionsplikten (s. 400). I konsekvens med denna uppfattning föreslogs i propositionen inte något förbud mot att höra vittnen angående uppgifter som omfattades av statistiksekretessen och inte heller någon motsvarande begränsning av editionsplikten enligt 38 kap. 8 § RB. Det kan tilläggas att ställningstagandet i propositionen också bör ses

mot bakgrund av att sekretessen mellan myndigheter över huvud taget var mindre långtgående i propositionen än i departementspromemorian.

Jag delar naturligtvis den uppfattning som ligger bakom riksdagens nyssnämnda uttalande om statistiksekretessen, nämligen att uppgifter som har lämnats till en myndighet som underlag för statistikproduktion bör ha ett fullgott sekretesskydd. Den nya sekretesslagen innebär också avsevärda förstärkningar av statistiksekretessen jämfört med 1937 års lag och gällande tystnadspliktsreglering.

Tanken att statistiksekretessen skulle vara absolut i den meningen att uppgifter aldrig skulle kunna lämnas vidare till någon enskild eller till en annan myndighet är å andra sidan knappast rimlig. T. ex. forskningen har ibland ett legitimt intresse av att få uppgifter ur ett statistiskt primärmaterial. Även i andra undantagsfall kan det tänkas att statistiksekretessen bör stå tillbaka för intresset av att uppgifter lämnas ut. Ett uttryck för detta är att varken den s. k. generalklausulen, som tillåter uppgiftslämnande myndigheter emellan efter en intresseavvägning (14 kap. 3 § sekretesslagen), eller regeringens dispensbefogenhet (14 kap. 8 § sekretesslagen) har försetts med något undantag som begränsar möjligheterna att lämna ut också statistikuppgifter.

En annan situation där det i undantagsfall kan finnas ett berättigat intresse av att uppgifter lämnas ut, trots att de i och för sig omfattas av statistiksekretessen, är den att en domstol eller en förundersökningsmyndighet behöver uppgifterna som bevisning i en rättegång. Även om det naturligtvis inte kan vara någon vanlig företeelse att statistikuppgifter lämnas till en domstol eller en förundersökningsmyndighet för att användas som bevis, vill jag inte utesluta att intresset av att dessa myndigheter får tillgång till uppgifterna i något enstaka fall kan vara så starkt att också statistiksekretessen bör få stå tillbaka. Jag vill här erinra om att uppgifterna skyddas av sekretess både hos domstolen (12 kap. 1 § sekretesslagen) och hos förundersökningsmyndigheten (9 kap. 17 § sekretesslagen). Enligt min mening föreligger det inte någon risk för att domstolarna skulle utnyttja sin möjlighet att förordna att en statistikmyndighet skall lämna ut hemliga uppgifter annat än i de med all säkerhet mycket sällsynta fall där det verkligen måste anses befogat att så sker. Jag kan hänvisa till att det såvitt känt bara i ett enda fall varit aktuellt för en domstol att meddela ett editionsförordnande beträffande statistikuppgifter och att i det fallet något sådant förordnande inte meddelades (se Svensk Juristtidning 1975 referat s. 71). Jag är därför inte beredd att nu föreslå någon ändring av gällande ordning såvitt gäller förhållandet mellan statistiksekretessen och domstolarnas möjligheter att få tillgång till bevisning. Skulle det emellertid visa sig att 38 kap. 8 § RB utnyttjas på ett sätt som avviker från det jag här har förutsatt, är jag givetvis beredd att på nytt ta upp frågan till behandling.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
2. lag om ändring i lagen (1931:152) med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens,
3. lag om ändring i lagen (1936:56) om socialregister,
4. lag om ändring i lagen (1954:579) om nykterhetsvård,
5. lag om ändring i lagen (1956:2) om socialhjälp,
6. lag om ändring i barnavårdslagen (1960:97),
7. lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.,
8. lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar,
9. lag om ändring i lagen (1979:1118) om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet,
10. lag om ändring i utlänningslagen (1980:376).

De under 3–6 angivna förslagen har upprättats i samråd med chefen för socialdepartementet och de under 9 och 10 angivna förslagen i samråd med statsrådet Andersson.

4 Specialmotivering

4.1 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

6 kap. 1 §

I prop. 1979/80:80 tog jag upp förhållandet mellan lagen (1931:152) med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens (IKL) och sekretesslagen. Jag anförde därvid följande (s. 49).

I 3 § IKL finns tystnadspliktsbestämmelser som gäller såväl offentliga funktionärer som enskilda. En motsvarande sekretessregel för offentliga funktionärer finns i 6 kap. 1 § sekretesslagen. Föremålet för tystnadsplikten enligt 3 § första stycket IKL är yrkeshemligheter. Tystnadsplikten gäller här endast för personer som är anställda i näringsverksamhet och är begränsad till den tid, under vilken tjänsteavtalet är gällande. Föremålet för tystnadsplikten är enligt paragrafens andra stycke tekniska förebilder. Här gäller tystnadsplikten för alla, som har anförtratts förebilden för utförande av arbete eller annars för affärsändamål, oavsett om vederbörande är anställd eller inte. Tystnadsplikten är inte tidsbegränsad. Sekretessen enligt 6 kap. 1 § sekretesslagen gäller i myndighets affärsverksamhet för uppgift om myndighetens affärs- och driftförhållanden. Sekretesstidens längd är 20 år. Som jag tidigare har sagt bygger sekretesslagstiftningen på att sekretessen för offentliga funktionärer skall regleras i princip uteslutande i sekretesslagen. Tystnadspliktsbestämmelsen i 3 § IKL bör därför göras tillämplig endast på enskilda. En sådan ändring av 3 § skulle emellertid leda till en väsentlig skillnad i fråga om tiden för tystnadsplikten mellan offentliga funktionärer

och andra anställda. En sådan skillnad är inte sakligt motiverad. För att i huvudsak samma regler skall gälla för offentliga funktionärer och enskilda måste, förutom 3 § IKL, även 6 kap. 1 § sekretesslagen ändras. Vidare finns i 12 § IKL bestämmelser om förhandlingssekretess som måste anpassas till sekretesslagen. De här nämnda frågorna kräver emellertid ytterligare överväganden innan något förslag kan läggas fram.

När det gäller frågan om en anpassning av 3 § IKL till sekretesslagen och en ändring i förevarande paragraf vill jag vidare erinra om att skyddet för företagshemligheter f. n. övervägs inom utredningen (Ju 1979:09) om skydd för företagshemligheter. Utredningen skall se över bl. a. bestämmelserna i 3 § IKL. Enligt direktiven bör utredningens överväganden avse inte bara arbetstagare i privat tjänst utan också offentligt anställda.

Enligt min mening bör resultatet av kommitténs utredningsarbete inte föregripas. Jag förordar därför att man nu gör en provisorisk reglering. Denna måste i så stor utsträckning som möjligt tillgodose två delvis motstridiga intressen. Det ena är att anställda i privat tjänst och offentligt anställda bör vara likställda i fråga om tystnadsplikt angående arbetsgivarens företagshemligheter. Det andra intresset är att regleringen inte bör medföra alltför långtgående ingrepp i de två aktuella paragraferna. En rimlig avvägning mellan dessa intressen torde uppnås, om föreskrifterna utformas så att den som är anställd hos en myndighet så länge anställningsförhållandet varar är skyldig att iaktta den tystnadsplikt som följer av 6 kap. 1 § sekretesslagen, medan hans tystnadsplikt efter anställningens upphörande inskränks till att avse sådant som omfattas av tystnadsplikt enligt 3 § andra stycket IKL, dvs. tekniska förebilder.

I enlighet med det anförda har i ett nytt sista stycke i förevarande paragraf föreskrivits att för den vars anställning hos myndigheten har upphört gäller förbudet enligt första stycket att röja eller utnyttja uppgifter endast i den utsträckning som följer av 3 § andra stycket IKL. I fråga om IKL hänvisas till avsnitt 4.2.

7 kap. 9 §

Enligt riksdagsbeslut (prop. 1975/76:39, UbU 1975/76:30, rskr 1975/76:367 och prop. 1978/79:180, UbU 1978/79:45, rskr 1978/79:422) skall kommunernas skolstyrelser ha ett övergripande uppföljningsansvar för alla ungdomar under 18 år som efter avslutad grundskola inte genomgår utbildning eller har arbete. Föreskrifter om denna verksamhet har tagits in i 2 kap. 4 § skolförordningen (1971:235, omtryckt 1979:717). Verksamheten, som avser studie- och yrkesorientering, bedrivs i syfte att ge de berörda ungdomarna en möjlighet till arbete, praktik eller utbildning. Vederbörande skolstyrelse skall därför fortlöpande hålla sig underrättad om dessa ungdomars situation, utröna deras intressen och möjligheter för fortsatt utbildning eller arbete och lämna dem vägledning i sådana frågor. Studie- och yrkesorienteringen skall

bedrivs i nära samverkan med berörda lokala statliga och kommunala organ, främst den offentliga arbetsförmedlingen och sociala centralnämnden.

Det är uppenbart att det inom denna verksamhet kan finnas uppgifter som är lika skyddsvärda som motsvarande uppgifter inom den elevvårdande verksamhet som avses i 7 kap. 9 § andra stycket. Därför har i paragrafen införts ett nytt fjärde stycke med bestämmelser om sekretess i den studie- och yrkesorientering som avses här. Med den föreslagna avfattningen av stycket blir detta tillämpligt endast i den verksamhet som skolstyrelserna bedriver. Har en skolstyrelse vänt sig till en arbetsförmedling eller en social nämnd blir frågan om sekretess hos dessa myndigheter att bedöma efter de bestämmelser som gäller för deras verksamhet.

Det bör anmärkas att sekretessen enligt det nya fjärde stycket kommer att bryta meddelarfriheten (se 16 kap. 1 §).

8 kap. 2 §

Riksdagen har under våren 1979 antagit en ny lag om delpensionsförsäkring som har trätt i kraft den 1 januari 1980 (prop. 1978/79:69, SFU 1978/79:14, rskr 1978/79:133, SFS 1979:84). Jämfört med äldre lagstiftning innebär den nya lagen att den för arbetstagarna lagstadgade försäkringen för delpension mellan 60 och 65 års ålder gäller även för egna företagare som minskar sitt förvärvsarbete med hälften. Det innebär att bl. a. småföretagare, jordbrukare och fiskare omfattas av hela systemet med rörlig pensionsålder, som infördes den 1 juli 1976.

I fråga om uppgifter som lämnas i ett delpensionsärende gäller i dag enligt 18 kap. 28 § lagen (1962:381) om allmän försäkring tystnadsplikt för befattningshavare m. fl. hos de allmänna försäkringskassorna. Tystnadsplikten avser endast enskildas personliga förhållanden. Handlingar i ett delpensionsärende är sekretessbelagda enligt 14 § 1937 års sekretesslag. Handlingar i sådana ärenden är dock hemliga endast såvitt de angår enskildas personliga förhållanden.

Enligt 7 kap. 7 § sekretesslagen kommer sekretess att gälla hos allmän försäkringskassa i delpensionsärenden för uppgifter om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Däremot ger sekretesslagen inget skydd för uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden i delpensionsärenden. Sedan delpensionsförsäkringen nu har utvidgats till egenföretagare behövs ett sekretesskydd även för sådana uppgifter. Förevarande paragraf har därför ändrats så att den omfattar även ärenden om delpensionsförsäkring (jfr prop. 1978/79:69 s. 78).

8 kap. 9 §

I denna paragraf finns sekretessbestämmelser som rör uppdragsverksamhet för enskildas räkning. Finns uppgifter som avses i paragrafen i en allmän handling, gäller sekretessen för uppgifterna i normalt högst 20 år. Från denna regel finns två undantag, nämligen såvitt gäller hemliga uppgifter hos en högskoleenhet och hos statens skeppsprovninganstalt. I fråga om sådana uppgifter gäller sekretessen i högst 10 resp. 50 år.

Patent- och registreringsverket har i en skrivelse den 26 augusti 1980 hemställt att sekretesstiden för uppgifter i verkets uppdragsverksamhet i likhet med vad som för motsvarande fall gäller hos statens skeppsprovninganstalt bestäms till 50 år.

Verket uppger att såväl statens skeppsprovninganstalt som patentverket mottar uppdrag från industriföretag, forskningsinstitutioner och andra uppdragsgivare som bedriver tekniskt utvecklingsarbete inom ytterst känsliga områden och som räknar med att lämnade uppgifter får ett totalt skydd mot utlämnande till ovidkommande. Under hela den tid uppdragsverksamheten har bedrivits har det stått klart att den nu gällande sekretesstiden på 20 år av uppdragsgivarna uppfattats som ytterst otillfredsställande. Ofta gäller underlaget för undersökningarna tekniskt utvecklingsarbete som kan komma att resultera i en patentansökning. Ett inte ovanligt fall är att en uppdragsgivare avstår från att fullfölja uppdraget med en sådan ansökan trots att förutsättningar för patent föreligger. Han kommer då i ett sämre läge än om han gjort en patentansökan men återkallat denna. I det sistnämnda fallet förblir handlingarna hemliga utan begränsning. Den gällande regleringen kan få uppdragstagare att avstå från att anlita verkets tjänster.

Jag kan för egen del instämma i att patent- och registreringsverkets uppdragsverksamhet är av så speciell karaktär att det är motiverat med en längre sekretesstid än den normala 20 årstiden. Förevarande paragraf har därför ändrats så att sekretesstiden för uppgifter i allmänna handlingar om denna verksamhet har bestämts till högst 50 år.

8 kap. 12 §

Biomedicinska forskningsprojekt i Sverige som innefattar försök på människor och som inte är avsedda att direkt gagna den enskilde individen, granskas numera av en forskningsetisk kommitté. I biomedicinska forskningsprojekt inbegrips prövningar av icke registrerade läkemedel och registrerade läkemedel som prövas med nya indikationer. Forskningsetiska kommittéer finns i dag vid samtliga medicinska fakulteter i landet. Kommittéerna skall svara för den etiska granskningen av de forskningsprojekt som planeras eller pågår i resp. region.

Som underlag för granskningen skall projektledaren ge in en beskrivning av forskningsprojektet till den forskningsetiska kommittén. I beskrivningen

skall anges bl. a. projektets mål, metodik och antal försökspersoner. Vidare skall uppgifter lämnas som belyser projektet från etisk synpunkt, t. ex. vilka risker för de enskilda som är förenade med projektet.

Den etiska granskningen har i detta sammanhang sin främsta betydelse då det är fråga om prövning av icke registrerade läkemedel eller av registrerade läkemedel med nya indikationer. Det är uppenbart att en projektbeskrivning som rör prövningen av ett läkemedel kan innehålla sådana uppgifter om en enskilds affärs- eller driftförhållanden som bör vara sekretesskyddade. Vid riksdagsbehandlingen av prop. 1979/80:2 förutsattes att frågan om sekretess hos de etiska kommittéerna skulle övervägas i anslutning till den förordning som enligt bemyndigandet i 8 kap. 6 § sekretesslagen skulle utfärdas av regeringen. Jag har emellertid kommit fram till att den etiska granskningen knappast kan anses som sådan tillsyn med avseende på näringslivet som avses i sistnämnda bestämmelse. Eftersom inte heller någon annan sekretessbestämmelse i lagen kan anses tillämplig på granskningsverksamheten, har det här aktuella sekretessbehovet tillgodosetts genom ett nytt andra stycke i förevarande paragraf.

Sekretessen enligt 8 kap. 12 § sekretesslagen i dess nuvarande lydelse bryter meddelarfriheten. Enligt min mening bör sekretessen enligt det nya andra stycket inte inskränka meddelarfriheten. Bestämmelsen i 16 kap. 1 § har ändrats i överensstämmelse härmed.

9 kap. 1 §

Riksdagen har under våren 1980 antagit en ny skatteregisterlag som har trätt i kraft den 1 juli 1980 (prop. 1979/80:146, SkU 1979/80:56, rskr 1979/80:353, SFS 1980:343). I lagen finns bestämmelser om skatteregister som förs med hjälp av automatisk databehandling. Bland lagens föreskrifter finns en bestämmelse (12 §) som reglerar utlämnande till enskilda av uppgifter som är sekretessbelagda enligt förevarande paragraf i den nya sekretesslagen. Det har därför i fjärde stycket införts en hänvisning till skatteregisterlagen (jfr 2 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen, omtryckt 1979:936 och SFS 1980:344).

9 kap. 9 §

I paragrafens andra stycke regleras sekretessen hos notarius publicus. Regleringen innebär att sekretess gäller för uppgifter som det kan antas att den rättssökande har förutsatt skall bli behandlade förtroligt. Vidare gäller sekretess för uppgifter i övrigt om någons personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att han lider skada eller men om uppgifterna röjs.

Med den avfattning som paragrafen har fått kan sekretess komma att gälla för uppgifter om protester av växlare och checkar. Handlingar med sådana

uppgifter är inte sekretessbelagda enligt 1937 års sekretesslag (26 §). Dessa uppgifter omfattas inte heller av notarius publicus tystnadsplikt (7 § stadgan /1964:679/ om notarius publicus).

Någon ändring i den nu gällande ordningen bör inte komma i fråga. I paragrafens andra stycke har därför gjorts ett tillägg som uttryckligen undantar uppgifter om protester från sekretessen.

9 kap. 20 §

Enligt paragrafens första stycke gäller sekretess hos en domstol i mål om tillämpningen av lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet och i mål om kollektivavtal. Föremålet för sekretessen är uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. En förutsättning för sekretess är att det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs. I sak ger paragrafen tillsammans med 8 kap. 17 § sekretesslagen samma skydd som 36 § 1937 års sekretesslag i förening med 70 § lagen om medbestämmande i arbetslivet (jfr prop. 1979/80:2 del A s. 291).

De mål som avses i förevarande paragraf handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Också andra typer av mål handläggs enligt den lagen. En sådan malkategori utgörs av mål om tillämpningen av lagen (1974:12) om anställningsskydd. I sådana mål kan det förekomma uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden som behöver sekretesskyddas. Tillämpningsområdet för paragrafen har därför utvidgats till att omfatta också mål som avses i lagen om anställningsskydd.

I detta sammanhang bör nämnas att det finns mål om tillämpningen av lagen (1976:600) om offentlig anställning vilka rör anställningsskyddet för arbetstagare med statligt reglerad anställning. Jag syftar på mål om tillämpningen av 7, 8, 11 och 13 kap. sistnämnda lag. Målen gäller bl. a. uppsägning och avskedande. I sådana mål finns det naturligtvis ett lika starkt sekretessbehov som i motsvarande mål enligt lagen om anställningsskydd. Sekretess kan visserligen gälla hos domstolen med stöd av 7 kap. 11 § i förening med 12 kap. 1 § sekretesslagen. Sekretessbehovet blir emellertid enligt min mening inte tillräckligt tillgodosett härigenom. Förevarande paragraf har därför ändrats så att den skall omfatta också mål som rör tillämpningen av 7, 8, 11 och 13 kap. lagen om offentlig anställning.

I fråga om mål om tillämpningen av 10 kap. lagen om offentlig anställning, dvs. mål om disciplinansvar, anser jag emellertid inte att det finns skäl att föreskriva någon sekretess (jfr 7 kap. 11 § fjärde stycket sekretesslagen och prop. 1979/80:2 del A s. 203).

En annan typ av mål som handläggs enligt lagen om rättegången i arbetstvister är mål om tvister rörande könsdiskriminering. Fr. o. m. den 1 juli 1980 kan uppgifter i sådana mål hållas hemliga med stöd av 36 § 1937 års sekretesslag i förening med 11 § tredje stycket lagen (1979:1118) om

jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet (omtryckt 1980:412). Sekretessen enligt förevarande paragraf har därför utvidgats till att gälla också i mål om tillämpningen av 2-5 och 8 §§ sistnämnda lag. Tillägget gör att bestämmelsen i 11 § tredje stycket jämställdhetslagen kan upphävas (jfr prop. 1979/80:80 s. 47 och 73 och prop. 1979/80:129 s. 24).

För de återstående typerna av mål som handläggs enligt lagen om rättegången i arbetstvister ger 8 kap. 17 § sekretesslagen skydd såvitt gäller uppgifter om en myndighets eller en enskilds affärs- eller driftförhållanden, under förutsättning att det kan antas att den som uppgifterna rör lider avsevärd skada om uppgifterna röjs.

9 kap. 21 §

Enligt 22 § andra stycket 1937 års sekretesslag i paragrafens lydelse enligt SFS 1980:414 gäller handlingssekretess i ärenden hos jämställdhetsombudsmannen eller jämställdhetsnämnden enligt lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet. Handlingar i sådana ärenden är hemliga i 20 år. En handling i ett sådant ärende får dock lämnas ut, om trygghet kan anses vara för handen att handlingens innehåll inte skall missbrukas till skada för någon enskild som skyddas av sekretessen. En tystnadsplikt i ärenden av det angivna slaget finns föreskriven i 22 § lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet. Såväl bestämmelsen om handlingssekretess som tystnadspliktsföreskriften är av provisorisk karaktär (jfr prop. 1979/80:129 s. 19).

De båda nu berörda sekretessbestämmelserna skall upphöra att gälla när den nya sekretesslagen träder i kraft. De har fått motsvarigheter i den nya 9 kap. 21 § i lagen. I sak ansluter den nya sekretessbestämmelsen nära till de gällande reglerna.

Den tystnadsplikt som följer av den nya 9 kap. 21 § bör inte ha företräde framför principen om meddelarfrihet. Paragrafen har därför inte tagits med i uppräknningen i 16 kap. 1 §.

16 kap. 1 §

Som jag har anfört i motiven till 8 kap. 12 § bör meddelarfrihet råda i fråga om uppgifter som avses i det nya andra stycket i paragrafen.

Punkt 1 Övergångsbestämmelserna

Sekretesslagen träder i kraft den 1 januari 1981. Lagen har delvis utformats från den utgångspunkten att den socialtjänstlag som har föreslagits i prop. 1979/80:1 skulle träda i kraft samtidigt (prop. 1979/80:2 del A s. 184 och 504). Riksdagen har emellertid beslutat att den nya socialtjänstlagen skall träda i kraft först den 1 januari 1982 (SoU 1979/80:44, rskr 1979/80:385, SFS 1980:620).

Med anledning av detta beslut av riksdagen har Svenska kommunförbundet i en skrivelse den 27 juni 1980 till regeringen tagit upp frågan om ikraftträdandet av sekretesslagens bestämmelser om registrering av allmänna handlingar (15 kap. 1 och 2 §§) såvitt gäller den kommunala socialvården. Förbundet påpekar att också socialtjänstlagen innehåller föreskrifter som gäller registrering, bl. a. föreskrifter om register m. m. (59–66 §§). Som en förberedelse inför den nya lagstiftningen bedriver Kommunförbundet i samarbete med andra ett projekt för att få fram rutiner för registrering, dokumentation och arkivläggning m. m. De nya rutinerna skall vara färdiga att tas i bruk när socialtjänstlagen träder i kraft. En omläggning av socialvårdens registrerings- och dokumentationssystem beräknas enligt förbundet kosta kommunerna ca 25 milj. kr. Förbundet anser att det skulle vara både kostnadskrävande och olyckligt att behöva utarbета administrativa system som skulle gälla bara under en övergångstid av ett år. Därför föreslås att ikraftträdandet av sekretesslagens regler om registrering av allmänna handlingar, såvitt gäller den kommunala socialvården, flyttas fram till den 1 januari 1982.

För egen del vill jag först nämna att det f. n. inte finns några generella bestämmelser om skyldighet att registrera allmänna handlingar inom den kommunala socialvården. Man får därför utgå från att – även om kommunerna har system för registrering av handlingar – systemen varierar från kommun till kommun. Jag anser i likhet med Kommunförbundet att det skulle vara klart olämpligt från flera synpunkter att nu tvinga fram registreringsrutiner som är anpassade till den nya sekretesslagens krav men inte till socialtjänstlagens. Inte minst kostnadshänsynen talar mot en sådan ordning. Det torde inte gå att till den 1 januari 1981 få fram nya registreringsrutiner inom den kommunala socialvården, vilka svarar mot socialtjänstlagens föreskrifter. Jag delar därför uppfattningen att sekretesslagens regler om registrering av allmänna handlingar bör bli tillämpliga inom den kommunala socialvården först vid den tidpunkt då socialtjänstlagen träder i kraft. Med hänsyn härtill har det gjorts ett tillägg till p. 1 övergångsbestämmelserna till sekretesslagen av innebörd att 15 kap. 1 och 2 §§ i lagen skall börja tillämpas inom den kommunala socialtjänsten först den 1 januari 1982.

Beträffande de övergångsbestämmelser i övrigt som behövs med anledning av riksdagens beslut om socialtjänstlagen hänvisas till p. 3.

Punkt 3 Övergångsbestämmelserna

I 7 kap. 4–6 §§ i den nya sekretesslagen regleras sekretessen inom socialtjänsten. Vad som menas med socialtjänst anges i 7 kap. 4 § tredje stycket. Med socialtjänst förstås sålunda verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga utan samtycke

samt verksamhet som i annat fall handhas av socialnämnder. Till socialtjänst räknas också sådan verksamhet hos andra myndigheter som innefattar omprövning av en socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunala invandrarbyråer.

Den utformning som denna definition av begreppet socialtjänst har fått i sekretesslagen bygger på att den lagstiftning som föreslogs i prop. 1979/80:1 om socialtjänsten skulle träda i kraft den 1 januari 1981. Riksdagen har emellertid beslutat att lagstiftningen – med vissa ändringar – skall träda i kraft ett år senare. Detta betyder att den lagstiftning som ersätts av den nya socialtjänstlagstiftningen – barnvårdslagen (1960:97), lagen (1954:579) om nykterhetsvård, lagen (1956:2) om socialhjälp, lagen (1970:296) om social centralnämnd m. m., lagen (1976:381) om barnomsorg samt lagen (1936:56) om socialregister – fortfarande kommer att vara i kraft under år 1981. De tystnadspliktsföreskrifter som finns i de nyss nämnda lagarna skall emellertid upphöra att gälla den 1 januari 1981, då de ersätts av 7 kap. 4–6 §§ i den nya sekretesslagen.

För att begreppet socialtjänst i den nya sekretesslagen skall omfatta den verksamhet på det sociala området som bedrivs enligt den nuvarande lagstiftningen under år 1981 behövs en särskild övergångsbestämmelse. En sådan har tagits in i förevarande punkt.

Övergångsbestämmelsen får betydelse för tillämpningen av inte bara 7 kap. 4 § utan också 7 kap. 5 och 6 §§. I 5 § kommer hänvisningen till den särskilda lagstiftningen om vård av unga utan samtycke under år 1981 att avse barnvårdslagen. På motsvarande sätt får begreppet socialtjänst i 6 § övergångsvis den innebörd som följer av förevarande punkt i övergångsbestämmelserna jämförd med 7 kap. 4 § tredje stycket.

I 7 § första stycket lagen om socialregister finns bestämmelser om utlämnande till enskilda av allmänna handlingar som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 4 §. För att det skall vara tillåtet att det på detta sätt i en annan lag än sekretesslagen finns bestämmelser om handlingssekretessen på socialtjänstområdet krävs att sekretesslagen innehåller en hänvisning till den andra lagen (se 2 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen). En sådan hänvisning har tagits in i förevarande punkt i övergångsbestämmelserna. I fråga om 7 § andra stycket i lagen om socialregister hänvisas till avsnitt 4.3.

4.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1931:152) med vissa bestämmelser om illojal konkurrens

I ett nytt sista stycke i 3 § har gjorts ett tillägg som innebär att den i paragrafens första stycke föreskrivna tystnadsplikten inte skall gälla för dem som är anställda hos det allmänna. Beträffande skälen till ändringen hänvisas till vad som har sagts i anslutning till 6 kap. 1 § sekretesslagen.

I 12 § finns en bestämmelse om förhandlingssekretess. Den nya sekretesslagstiftningen innebär att möjligheterna att hålla domstolsförhandlingar inom stängda dörrar i princip skall framgå av RB och förvaltningsprocesslagen (jfr prop. 1979/80:80 s. 47). Föreskriften i 12 § skall därför upphävas.

En förutsättning för att en domstol skall kunna besluta om förhandlingssekretess är enligt 5 kap. 1 § RB i dess lydelse fr. o. m. den 1 januari 1981 (SFS 1980:101) att det kan antas att det vid förhandlingen kommer att förebringas uppgifter för vilka gäller sekretess som avses i sekretesslagen. Enligt 8 kap. 17 § sekretesslagen gäller sekretess hos en domstol i mål eller ärenden i domstolens rättskipande eller rättsvärdande verksamhet för uppgifter om en myndighets eller en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den som uppgifterna rör lider avsevärd skada om uppgifterna röjs. Kan det antas att sådana uppgifter kommer att förebringas vid en förhandling i ett sådant mål som avses i den upphävda bestämmelsen, kan alltså domstolen med stöd av 5 kap. 1 § RB förordna att förhandlingen skall hållas inom stängda dörrar.

4.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1936:56) om socialregister

I 7 § andra stycket föreskrivs att uppgifter från socialregister får lämnas ut till enskilda för vetenskapliga och därmed jämförliga undersökningar, såvida trygghet kan anses vara för handen att det inte kommer att missbrukas till men för någon enskild.

Sekretessen för uppgifter i socialregister enligt den nya sekretesslagen kommer att vara densamma som för uppgifter inom socialtjänsten i allmänhet. Det innebär att sekretessen kommer att gälla under förutsättning av att ett s. k. omvänt skaderekvisit är uppfyllt. Det betyder i sin tur att den nyss nämnda föreskriften i lagen om socialregister i sak överensstämmer med den nya sekretessregleringen och att den därför blir obehövlig. Andra stycket i 7 § föreslås därför bli upphävt. Härigenom inträder emellertid den skillnaden att socialstyrelsen inte längre skall pröva frågor om utlämnande av uppgifter. Sådana frågor skall i fortsättningen prövas enligt vanliga regler (se 2 kap. 14 § tryckfrihetsförordningen).

Det kan anmärkas att lagen om socialregister i återstående delar upphör att gälla vid 1981 års utgång (se motiveringen till ändringen i p. 3 övergångsbestämmelserna till sekretesslagen).

4.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1954:579) om nykterhetsvård

Som framgår av motiveringen till ändringen i övergångsbestämmelserna till sekretesslagen kommer lagen (1954:579) om nykterhetsvård att gälla också under år 1981. I 64 § lagen om nykterhetsvård föreskrivs tystnadsplikt för den som är eller har varit verksam inom samhällets nykterhetsvård för

uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Tystnadsplikten är begränsad genom ett obehörighetsrekvisit.

Tystnadsplikten gäller i första hand för offentliga funktionärer. För deras del behövs tystnadspliktsbestämmelsen inte längre. Tystnadsplikt gäller för dem i stället till följd av 7 kap. 4 och 6 §§ sekretesslagen i förening med p. 3 övergångsbestämmelserna.

Även enskilda kan emellertid omfattas av tystnadspliktsbestämmelsen i lagen om nykterhetsvård. Samhällets nykterhetsvård bedrivs nämligen även vid anstalter som har anordnats av enskilda och som har erkänts av regeringen såsom allmänna vårdanstalter för alkoholmissbrukare. De som är verksamma vid dessa anstalter omfattas inte av sekretesslagens bestämmelser. Tystnadspliktsbestämmelsen i lagen om nykterhetsvård kan därför inte upphävas på samma sätt som motsvarande bestämmelser i lagen om socialhjälp och barnvårdslagen (jfr avsnitt 4.5 och 4.6). Bestämmelsen har i stället ändrats så att den avser endast sådana personer som är eller har varit verksamma vid anstalter som har anordnats av enskilda och som har erkänts av regeringen såsom allmänna vårdanstalter för alkoholmissbrukare (jfr 40 § lagen om nykterhetsvård). Vidare har tagits in en erinran om att bestämmelser om tystnadsplikt i det allmänna verksamhet finns i sekretesslagen.

När lagen om nykterhetsvård upphör vid utgången av år 1981 kan tystnadspliktsföreskriften i förevarande paragraf behöva ersättas med nya bestämmelser.

4.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1956:2) om socialhjälp

Som framgår av motiveringen till ändringen i övergångsbestämmelserna till den nya sekretesslagen kommer lagen (1956:2) om socialhjälp att gälla också under år 1981. Sekretessen för uppgifter i socialhjälpverksamheten skall dock efter utgången av 1980 regleras i 7 kap. 4 och 6 §§ i den nya sekretesslagen. Den tystnadspliktsföreskrift som f. n. finns i 64 § lagen om socialhjälp skall därför upphöra att gälla redan den 1 januari 1981 (jfr prop. 1979/80:80 s. 44).

4.6 Förslaget till lag om ändring i barnvårdslagen (1960:97)

Som framgår av motiveringen till ändringen i övergångsbestämmelserna till den nya sekretesslagen kommer barnvårdslagen (1960:97) att gälla också under år 1981. Sekretessen för uppgifter inom samhällets barnvård skall dock efter utgången av år 1980 regleras i 7 kap. 4-6 §§ i den nya sekretesslagen. Den tystnadspliktsföreskrift som f. n. finns i 91 § barnvårdslagen skall därför upphöra att gälla redan den 1 januari 1981 (jfr prop. 1979/80:80 s. 44).

4.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.

I 10 § i lagen (1965:94) om polisregister m. m. finns en föreskrift om tystnadsplikt som föreslås anpassad till den nya sekretesslagen (jfr prop. 1979/80:80 s. 44). Den motsvaras i första hand av 7 kap. 17 § sekretesslagen.

4.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar

I 2 § lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar (2 § ändrad 1978:238) finns f. n. en hänvisning till 1937 års sekretesslag. Hänvisningen har ändrats till att avse den nya sekretesslagen. Vidare har vissa redaktionella justeringar gjorts.

4.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1979:1118) om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet

Som framgår av motiveringen till ändringen i 9 kap. 20 § sekretesslagen kan 11 § tredje stycket i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet upphöra att gälla när den nya sekretesslagen träder i kraft. Också tystnadspliktsföreskriften i lagens 22 § kan upphävas, se motiveringen till den nya 9 kap. 21 § sekretesslagen.

Det bör påpekas att 5 kap. 1 § RB i förening med 9 kap. 20 § sekretesslagen kan synas innebära en skärpning av förutsättningarna för att en förhandling i ett mål om könsdiskriminering skall få hållas inom stängda dörrar. Eftersom den sistnämnda bestämmelsen förutsätter avsevärd skada eller betydande men för att sekretess skall gälla, torde det emellertid nästan alltid finnas möjlighet att hålla en förhandling inom stängda dörrar när skaderekvisitet i sekretesslagen är uppfyllt. Rekvisitet "synnerlig vikt" i 5 kap. 1 § RB får nämligen som regel anses uppfyllt samtidigt.

4.10 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (1980:376)

I 45 § andra stycket utlänningslagen finns en föreskrift om förhandlingssekretess hos förvaltningsdomstolarna i utlänningsärenden. Föreskriften innebär att domstolen får besluta att förhandlingen skall hållas inom stängda dörrar, även om detta inte följer av 16 § förvaltningsprocesslagen.

Möjligheterna för en domstol att hålla en förhandling inom stängda dörrar skall i fortsättningen i princip framgå av rättegångsbalken och förvaltningsprocesslagen (jfr prop. 1979/80:80 s. 47). Föreskriften i utlänningslagen skall därför upphävas.

En förutsättning för att en domstol skall kunna besluta om förhandlingssekretess är enligt 16 § förvaltningsprocesslagen i dess lydelse fr. o. m. den 1

januari 1981 (SFS 1980:104) att det kan antas att det vid förhandlingen kommer att förebringas uppgifter för vilka gäller sekretess som avses i sekretesslagen. I 7 kap. 14 § sekretesslagen finns bestämmelser till skydd för utlänningar. Kan det antas att uppgifter som avses i denna paragraf kommer att förebringas vid en förhandling, kan alltså domstolen med stöd av 16 § förvaltningsprocesslagen förordna att förhandlingen skall hållas inom stängda dörrar.

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
2. lag om ändring i lagen (1931:152) med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens,
3. lag om ändring i lagen (1936:56) om socialregister,
4. lag om ändring i lagen (1954:579) om nykterhetsvård,
5. lag om ändring i lagen (1956:2) om socialhjälp,
6. lag om ändring i barnavårdslagen (1960:97),
7. lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.,
8. lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar,
9. lag om ändring i lagen (1979:1118) om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet,
10. lag om ändring i utlänningslagen (1980:376).

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

